

Geograafia VII klass, 35 tundi

Õpitulemused	Õppesisu ja praktilised tööd
<p>Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tutvub erinevate kaardidega; 2) õpib kasutama kaardi legendi; 3) õpib mõõtma vahemaid kaardil ja looduses; 4) leiab kaardi mõõtkava abil tegelikke vahemaid; 5) õpib määrama suundi looduses ja kaardil; 6) õpib määrama koordinaate ja kellaega; 7) õpib leidma kohanimed registri abil tundmatuid kohti; 8) iseloomustab kaardi abil etteantud kohta. 	<p>Teema: Kaart</p> <p>Maa kuju ja suurus. Kaartide mitmekesisus ja otstarve. Üldgeograafilised ja temaatilised kaardid, sh maailma ja Euroopa poliitiline kaart. Trüki- ja arvutikaardid, sh interaktiivsed kaardid. Mõõtkava, vahemaade mõõtmine looduses ja kaardil. Suundade määramine looduses ja kaardil. Asukoht ja selle määramine, geograafilised koordinaadid. Ajavööndid. <u>Põhimõisted:</u> plaan, kaart, üldgeograafiline ja teemakaart, arvutikaart, interaktiivne kaart, satelliidifoto, aerofoto, asimuut, leppemärgid, mõõtkava, suure- ja väikesemõõtkavaline kaart, kaardi üldistamine, poolus, paralleel, ekvaator, meridiaan, algmeridiaan, geograafiline laius, geograafiline pikkus, geograafilised koordinaadid, kaardivõrk, ajavöönd, maailmaaeg, vööndiaeg, kohalik päikeseaeg, kuupäevaraja. Info leidmiseks interaktiivse kaardi kasutamine. Vahemaade mõõtmine. Aadressi järgi otsing. Geograafiliste koordinaatide määramine.</p>
<p>Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) saab esmase ettekujutuse maaväriinade ja vulkaanipursete levikust ja tekkepõhjustest; 2) saab aru Maa sise- ja maakoore ehitusest ning laamade liikumisest; 3) tutvub mitmesuguste kivimite ja setetega ning kursuse lõpuks peaks suutma eristada Eestis leiduvaid peamisi kivimeid ja setteid (graniiti, liivakivi, paekivi, põlevkivi, liiva, savi, kruusa, moreeni, turvast); 	<p>Teema: Geoloogia</p> <p>Maa siseehitus. Laamad ja laamade liikumine. Maaväriinad. Vulkaaniline tegevus. Inimeste elu ja majandustegevus seismilistes ning vulkaanilistes piirkondades. Kivimid ja nende teke. <u>Põhimõisted:</u> maakoore, vahevöö, tuum, mandriline ja ookeaniline maakoore, laam, kurrutus, magma, vulkaan, magmakolle, vulkaani lõõr, kraater, laava, tegutsev ja kustunud vulkaan, kuumaveeallikas, geiser, maaväriin, murrang, seismilised lained,</p>

<p>4) teab, kuidas kivimid tekivad ja milleks neid kasutatakse.</p>	<p>epitsenter, fookus, tsunami, murenemine, murendmaterjal, sete, settekivim, tardkivim, paljand, kivistis ehk fossiil. Kivimite (liivakivi, lubjakivi, põlevkivi, kivisöe, graniidi) ja setete (liiva, kruusa, savi) iseloomustamine ning võrdlemine. Interaktiivse ristsõna koostamine. Teabeallikate põhjal lühiülevaate või esitluse koostamine ühest geoloogilisest nähtusest (maavärinast või vulkaanist) või mõne piirkonna iseloomustamine geoloogilisest aspektist.</p>
<p>Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teeb vahet erinevatel pinnavormidel (küngas, nõgu, org, mägi, mäeahelik, mäestik, tasandik, madalik, kiltmaa jne); 2) oskab kaardil näidata suuremaid ja tuntumaid pinnavorme nii maailmas, Euroopas kui Eestis; 3) mõistab kuidas pinnamood mõjutab inimeste elu ja tegevust; 4) mõistab, et pinnavormid võivad aja jooksul muutuda; 5) märgib kontuurkaardile ja oskab leida: <ol style="list-style-type: none"> a) <u>mäestikud</u>: Skandinaavia, Alpid, Apenniinid, Püreneed, Uural, Kaukasus, Himaalaja, Andid, Kordiljeerid, Kaljumäestik, Suur Veelahkmeahelik, Atlas, Apalatšid; b) <u>mägismaad</u>: Tiibet, Brasiilia, Etioopia; c) <u>tasandikud</u>: Ida-Euroopa lausmaa, Lääne-Siberi lausmaa, Kaspia alamik, Suur-Hiina tasandik, Mississippi madalik, Amazonase madalik, Kesk-Siberi kiltmaa, Mehhiko kiltmaa, Ida-Aafrika kiltmaa, Sahara kiltmaa. 	<p>Teema: Pinnamood</p> <p>Pinnavormid ja pinnamood. Pinnamoe kujutamine kaartidel. Mäestikud ja mägismaad. Inimese elu ja majandustegevus mägise pinnamoega aladel. Tasandikud. Inimese elu ja majandustegevus tasase pinnamoega aladel. Maailmamere põhjareljeef. Pinnamoe ja pinnavormide muutumine aja jooksul. <u>Põhimõisted</u>: pinnamood ehk reljeef, samakõrgusjoon ehk horisontaal, absoluutne kõrgus, suhteline kõrgus, profiiljoon, pinnavorm, mägi, mäeahelik, mäestik, mägismaa, tasandik, kiltmaa, madalik, alamik, mandrilava, mandrinõlv, ookeani keskmäestik, süvik, erosioon, uhtorg. Kaartide ja muude teabeallikate järgi ühe piirkonna pinnavormide ja pinnamoe iseloomustuse koostamine.</p>
<p>Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) saab ettekujutuse maailma rahvaarvust ja selle muutumisest; 2) teab rahvastiku paiknemisest maailmas, tunneb tihedamini ja hõredamini asustatud alasid ning 	<p>Teema: Rahvastik</p> <p>Riigid maailma kaardil. Erinevad rassid ja rahvad. Rahvastiku paiknemine ja tihedus. Maailma rahvaarv ja selle muutumine.</p>

<p>linnastumisega seotud probleeme;</p> <p>3) oskab teema raames kaardi abil iseloomustada riigi geograafilist asendit;</p> <p>4) harjutatab graafikute ja erinevate diagrammide lugemisoskust;</p> <p>5) oskab näidata kaardil mandrid ning suuremaid riike ja linnasid ning märgib neid kontuurkaardile:</p> <p>a) <u>mandrid</u>: Euraasia, Põhja-Ameerika, Lõuna-Ameerika, Aafrika, Austraalia, Antarktis;</p> <p>b) <u>riigid</u>: Euroopa riigid + Venemaa, Kasahstan, Jaapan, Hiina, India, Indoneesia, Austraalia, Brasiilia, Tšiili, Argentina, USA, Kanada, Mehhiko, Nigeeria, Sudaan, Egiptus, Maroko, Tuneesia;</p> <p>c) <u>linnad</u>: Euroopa riikide pealinnad + Moskva, Peking, Shanghai, Tokyo, Mumbai, Kolkata, Manila, Jakarta, Kairo, Lagos, New York, Los Angeles, Mexico, Sao Paulo, Rio de Janeiro, Buenos Aires;</p> <p>6) oskab etteantud andmete põhjal mõnda piirkonda või riigi rahvaarvu muutumist iseloomustada ja piirkondasid võrrelda.</p>	<p>Linnastumine.</p> <p><u>Põhimõisted</u>: riik, poliitiline kaart, geograafiline asend, rahvastik, rass, rahvastiku tihedus, linnastumine, linn, linnastu.</p> <p>Kaardide ja muude teabeallikate järgi ühe riigi üldandmete ja sümboolika leidmine.</p> <p>Geograafilise asendi iseloomustamine.</p> <p>Rahvastiku paiknemise iseloomustamine.</p>
--	---

Koostaja: Merike Leetjõe